

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL ESASLAR

Birinci Kısım

YABANCILAR HUKUKU

A. Yabancılar Hukukunun Milletlerarası Özel Hukuktaki Yeri	9
B. Yabancılar Hukukunun Vatandaşlık Hukuku ile İlgisi	10
C. Yabancılar Hukukunun Kanunlar İhtilâfı ile İlgisi	11
D. Yabancılar Hukukunun İç Hukuk ve Milletlerarası Hukuk ile İlgisi	13

İkinci Kısım

YABANCI

A. Yabancı Gerçek Kişiler	17
I. Vatansızlar	17
II. Mülteciler	18
III. Muhacirler	20
IV. Azınlıklar	22
B. Yabancı Tüzel Kişiler	25
I. Yabancı Ortaklıklar	26
II. Dernek ve Vakıfların Vatandaşlığı	28

Üçüncü Kısım

MİLLETLERARASI HUKUKTA YABANCILARA TANINACAK HAKLARIN KAPSAMI

A. Yabancı ile Vatandaş Arasındaki Eşitlik Prensipleri	29
B. Adaletin Milletlerarası Standardı Prensipleri	30
C. İkinci Dünya Savaşından Sonraki Durum	33

Dördüncü Kısım

YABANCILAR HUKUKUNUN TARİHİ GELİŞİMİ

A. Genel Olarak	37
B. İslâm Hukukunda ve Osmanlı Ülkesinde Yabancılar	39
C. Osmanlı İmparatorluğundaki Kapitülasyonlar	41
I. Konusu, Tarihi Gelişimi ve Mahiyeti	41
II. Yabancılar Tanınmış Olan İmtiyazlar	46
III. Kapitülasyonların Kaldırılması	49

Beşinci Kısım

YABANCILAR HUKUKUNUN KAYNAKLARI

A. İç Hukuk Kaynakları	53
I. Anayasa	53
II. Kanunlar, Kararnameler, Tüzükler, Yönetmelikler, Tebliğler	53
III. Mahkeme Kararları ve Doktrin	54
B. Milletlerarası Hukuk Kaynakları	55
I. Sözleşmeler	55
II. Milletlerarası Örf ve Adet	55
III. Medeni Milletlerce Kabul Edilen Hukuk Prensipleri	56

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK YABANCILAR HUKUKUNUN GENEL ESASLARI

A. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Getirdiği Genel Kural	60
B. Eşitlik Esası	62
C. Karşılıklı Muamele Esası	65
D. En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Muamelesi (En Çok Gözetilen Ulus Kaydı)	67
E. Mukabele-i Bilmisil (Karşı İşlem veya Misilleme) Esası	69
F. Kazanılmış Haklara Saygı	72

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
YABANCILARIN HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİ

Birinci Kısım

YABANCININ KİŞİ OLARAK HAK VE ÖZGÜRLÜKLERDEN YARARLANMASI

A. Yabancıların Türkiye'ye Giriş Hakkı	80
I. İç Hukuk Kuralları	80
1. Pasaport Gösterme Mecburiyeti	81
a) Pasaport	81
b) Pasaport Yerine Geçen Belgeler	82
c) "Yabancılara Mahsus" Damgalı Pasaport	83
d) Pasaportsuz veya Vesikasız Gelenler	83
e) Pasaport Aranmayan Haller	85
f) Mukabele-i Bilmisil Tedbiri	85
g) Türkiye'ye Girişi Yasaklanan Kişiler	86
h) Belirli Kapılardan Giriş Mecburiyeti	86
2. Vize Alma Mecburiyeti	87
a) Vize Muafiyeti	87
II. Sözleşmeler Hukuku	90
B. Türkiye'de Yabancıların İkamet ve Seyahat Özgürlüğü	91
I. İç Hukuk Kuralları	91
1. Genel Olarak	91
2. Yabancıların İkamet ve Seyahatleri Hakkındaki Kanuna Göre Yabancıların İkamet ve Seyahat Özgürlüğü	94
a) İkamet İzni	94
b) İkamet İzni Konusunda Kolaylıklar	94
c) İkamet Tezkeresinin Reddedileceği Haller	95
d) İkamet İzninin Süresi	96
e) İkametgâh Değiştirme	97
f) Çalışan Yabancılar	97
II. Sözleşmeler Hukuku	98
1. İki Taraflı Sözleşmeler	98
2. Çok Taraflı Sözleşmeler	100
C. Basın Özgürlüğü	104
Ç. Dernek Kurma ve Üye Olma Özgürlüğü	105
I. Türkiye'de Dernek Kurma Hakkı	106
II. Türkiye'de Kurulan Derneklerin Türkiye Dışındaki Faaliyetleri	107
III. Türkiye Dışında Kurulan Derneklerin Türkiye'deki Faaliyetleri	107
IV. Türk Vatandaşlarının Türkiye Dışında Kurduğu Dernekler	108

D. Yabancıнын Kişi Dokunulmazlığı	108
I. Sınırdışı Etme	109
1. Genel Olarak	109
2. Sınırdışı Etme Sebepleri	110
3. Yetkili Makam	114
4. Tekrar Türkiye'ye Dönebilme	114
5. Sınırdışı Etme İşlemi Aleyhine Yargı Yolu	115
II. Suçlarının Geri Verilmesi	116
1. Genel Olarak	116
2. Suçlarının İadesine Ait Esaslar	117
3. İade Usulü	120
4. Uçaklarda ve Uçak Kaçırma Yolu ile İşlenen Suçlarda Durum	120

İkinci Kısım

YABANCILARIN SOSYAL VE EKONOMİK HAKLARI VE ÖZGÜRLÜKLERİ

A. Yabancıların Çalışma Hak ve Özgürlükleri	122
I. İç Hukuk Kuralları	122
1. Genel Olarak	122
2. Yabancıların Türkiye'de Çalışması ile İlgili Olarak Yerine Getirilmesi Gereken Usuli İşlemler	125
3. Küçük El Sanatları ve Meslekler	126
a) Yabancılar Yasak Olan Hizmetler	126
b) Yabancıların İzin ile Yapabileceği Meslekler	127
c) Yabancıların İl ve İlçe Merkezlerinde Dükkân Açması	128
d) Diğer Hükümler	128
4. Türk Kıyı, Liman ve Karasularında Ticaret	129
a) Genel Olarak	129
b) Türk Kıyı, Liman ve Karasularında Yolcu ve Yük Taşıma	130
c) Deniz Ürünleri Avlama, Kum v.d. Çıkarma	132
d) Türk Kara Sularında Enkaz Kaldırma, Dalgıçlık, Kılavuzluk Hizmetleri	132
e) Yabancı Eleman Çalıştırma	132
f) Yat Turizmi	133
5. Hava Yolu ile Yolcu ve Yük Taşıma	134
6. Sağlık Hizmetleri	136
a) Genel Olarak	136
b) Tababet ve Şuabatı Sanatlarının İcrasına Dair Kanun	137
c) Özel Hastane Açma	138

d) Veteriner Hekimliği	138
e) Eczacılık	139
f) Gözlükçülük	139
7. Avukatlık ve Noterlik	139
8. Menkul Kıymetler ve Kambiyo Borsaları Acentalığı	140
9. Mühendislik ve Mimarlık	140
10. Türk Soylu Yabancıların Türkiye'de Meslek ve Sanatlarını Serbestçe Yapabilmelerine, Kamu Özel Kuruluş veya İşyerlerinde Çalıştırılabilmelerine İlişkin Kanun	141
a) Kanunun Uygulanma Alanı	142
b) Türk Soylu Yabancıların Çalışabileceği ve Çalışamayacağı İş Kolları	142
c) Usul	142
d) Kanuna Göre Çalışanların Hukuki Statüsü	143
11. Madencilik ve Maden İşlerinde Çalışma	143
a) Genel Olarak	143
b) 4.6.1985 Tarih ve 3213 Sayılı Maden Kanunu	145
12. Sigortacılık ve Sigorta İşlerinde Çalışma	146
a) Çalışma Şartları	146
b) Mukabil Şartlar	147
c) Umumi Vekil	147
d) Yabancı Personel	148
13. Bankacılık	149
a) Kuruluş ve Yabancı Bankaların Şube Açma Şartları	149
b) İzin ve İznin İptali	150
14. Turizmde Yönelik Yatırımlar ve Turizm İşletmesi	151
15. Yabancı Sermaye ile Yapılan Yatırımlar	152
a) Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu	152
b) Yabancı Sermaye Çerçeve Kararnamesi (12.2.1986 - 10353)	157
c) Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki 30 Sayılı Kararnameye Göre Sermaye Hareketleri	159
(a) Türkiye'de Yerleşik Olan ve Yerleşik Olmayan Kişiler Kavramı	159
(b) Türkiye'ye Sermaye İthal ve İhracı	160
(c) Temettü Kâr ve Sermaye Paylarının Yurt Dışına Transferi	161
16. Serbest Bölgeler Kanunu	163
17. Petrol Arama ve İşletme	164
II. Yabancıların Çalışma Hak ve Özgürlükleri ile İlgili Sözleşmelerin Getirdiği Düzen	167
1. İki Taraflı Sözleşmeler	168
2. Çok Taraflı Sözleşmeler	169

a) İşçilerin Serbest Hareketi	171
b) Yerleşme Hakkı	174
c) Hizmetler	175
d) Sermayenin Serbest Hareketi	176
B. Yabancıların Sosyal Hak ve Özgürlükleri	179
I. Yabancıların Sosyal Güvenlik Hakkı	179
1. İç Hukuk Kuralları	179
2. Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri	180
a) Çok Tarafli Sözleşmeler	180
b) İki Tarafli Sözleşmeler	183
II. Yabancıların Sendika Kurma ve Üye Olma Hakkı	184
III. Diğer Sosyal Haklar	185
C. Yabancıların Eğitim ve Öğretim Özgürlüğü	185
I. Türk Okullarında Eğitim ve Öğretim	186
II. Yabancıların Öğretim Müesseseleri Açması	186
1. Genel Olarak	186
2. Yabancıların Eğitim ve Öğretim Özgürlüğünü Düzenleyen Kuralların Tarihi Gelişimi	189
a) Hususi Mektepler Talimatnamesi	189
b) Özel Okullar Yönergesi	190
c) Özel Öğretim Kurumları Kanunu	191
3. Türkiye'de Yabancıların Özel Öğretim Kurumu Açma Hakkı	192
4. Yabancıların Yüksek Öğretim Kurumu Açma Hakkı	195
5. Azınlık Okullarının Durumu	196
6. Yabancı Öğretmenler ve Türk Müdür Başyardımcılığı ...	197
7. Öğretim ve Eğitimle İlgili Milletlerarası Sözleşmeler	198
D. Yabancıların Maddi Mallara İlişkin Mülkiyet Hakkından Yararlanması	200
I. Yabancı Gerçek Kişilerin Taşınmaz Mal Edinme Hakkı ...	200
1. Genel Olarak	200
2. Tapu Kanununun Getirdiği Genel Esaslar	202
a) Kanun Yolu ile Getirilmiş Kısıtlamalar	202
(a) Köy Kanunu	202
(b) Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu	204
(c) Mukabele-i Bilmisil Kanunu	208
(d) Tapu Kanununun 36 ncı Maddesinde Getirilmiş Sınırlama	212
(e) Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki 30 Sayılı Kararname	213
b) Karşılıklı Muamele	214

3. Turizmi Teşvik Kanunu	220
4. Petrol Kanunu	223
5. Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu	223
II. Yabancı Tüzel Kişilerin Türkiye'de Taşınmaz Edinme Hakkı	224
1. Tapu Kanunu	225
2. Köy Kanunu	226
3. Askerî Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu ...	226
4. Tüzel Kişilerin Taşınmaz Edinmelerine Dair Muvakkat Kanun	226
5. Turizmi Teşvik Kanunu	227
6. Petrol Kanunu	227
7. Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu	228
III. Yabancı Gerçek ve Tüzel Kişilerin Türkiye'de Taşınmaz Edinmesi Konusunda Sözleşmelerin Getirdiği Düzen	228
E. Yabancıncının Maddî Olmayan Mallar Üzerindeki Hakları	229
I. Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Haklar	230
II. Sanayi Mülkiyet Hakları	233
1. İhtira Beratı	233
2. Markalar	235
F. Yabancıların Türkiye'de Miras Hakkı	236
I. Yabancı Gerçek Kişilerin Miras Hakkı	236
1. Genel Olarak	236
2. Tapu Kanununun Kabul Ettiği Sistem	237
a) Kanun Yolu ile Getirilmiş Kısıtlamalar	237
(a) Köy Kanunu	237
(b) Tapu Kanununun 36 ncı Maddesinde Yer Alan Kısıtlama	240
(c) Askerî Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu	241
(d) Mukabele-i Bilmisil Kanunu	241
(e) Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkındaki 30 Sayılı Kararname	248
b) Karşılıklı Muamele	248
II. Yabancı Tüzel Kişilerin Miras Hakkı	249
G. Şahsın Hukuku ve Aile Hukuku Bakımından Yabancılar	253

Üçüncü Kısım

SIYASİ HAKLAR